

dersdeo

öğrenmenin en kolay yolu ol

COĞRAFYA

AKDENİZ BÖLGESİ

Akdeniz Bölgesi'nin Karakteristik Özellikleri

- Yüz ölçümü en büyük olan 4. bölgedir.
- Türkiye'nin en güney noktası bu bölgeden geçer. (Hatay'ın Beysun Köyü)
- Güneş ışınlarını en büyük açıyla alan bölgemizdir.

- Karstik şekillerin en yaygın olduğu bölgedir.
- Göl bakımından zengindir.
- Anamur çevresi deprem riskinin düşük olduğu bir sahadır.
- En çok yağış alan 2. bölgemizdir.
- Orman yangın riskinin en fazla olduğu bölgedir (enlem, yağış rejimi nedeniyle).
- Yıl içinde nüfus değişiminin en fazla yaşandığı bölgedir (tarım ve turizm faaliyetleri sonucu).
- Kırsal kesimlerinde taş konutlar yaygındır.

- Yılda birden fazla ürün almaya en elverişli bölgedir.
- Akdeniz Bölgesi seracılığın, muz, gül, soya, yer fıstığı, anason, turunçgil üretiminin en fazla yapıldığı yerdir.
- Boksit madeni en fazla bu bölgededir.
- Deniz turizm sezonu uzundur (enlem nedeniyle).
- Mersin Limanı bölgenin ve Türkiye'nin en önemli ihraç limanlarından biridir.
- Bölgenin üretiminde önde olduğu turunçgiller, Türkiye'nin önemli ihraç ürünleri arasında yer alır.

A. Bölgenin Coğrafi Özellikleri

I. Yer şekilleri

- Bölgenin yer şekillerinde hakim yapıyı Toros Dağları oluşturur. Bölge içinde kalan Toroslar, Batı ve Orta Toroslar olmak üzere iki kısma ayrılır.
- Batı Toroslar, Antalya Körfezi'nin batısındaki Teke Platosu'ndan başlayarak körfezin kuzeyinden Göller Yöresi'ne uzanıp, buradan itibaren bir yay çizerek Taşeli Platosu'na kadar devam eder. Bey, Barla, Söğüt, Sultan, Dedegöl, Geyik bu dağların başlıcalarıdır.
- Orta Toroslar ise Taşeli Platosu'nun doğusundan kuzeydoğuya doğru uzanır. Bolkar, Aladağlar, Tahtalı, Binboğa, Ahır dağları bu kuşak içindedir.

- Toroslar kıyıya paralel uzandığı için ulaşımın zor, iklim farklılığının fazla, girinti çıkıntının az olmasına neden olmuştur.
- Nur (Amanoslar), oluşum bakımından kırıklı dağ özelliğindedir.
- Bölgede karstik arazi geniş yer tutar. Bu nedenle mağara, obruk, lapy, polye, dolin gibi karstik şekillerin en yaygın olduğu bölgemizdir.
- Akdeniz Bölgesi'nde karstik, delta ve tektonik olmak üzere oluşum yönünden üç çeşit ova grubu ayrılabilir.

Ovalar	Oluşum Şekli	Bulunduğu Merkez
Tefenni	Karstik	Burdur
Acıpayam	Karstik	Denizli'ye bağlıdır ama Akdeniz Bölgesi'nde bulunur.
Kestel	Karstik	Burdur
Korkuteli	Karstik	Antalya
Elmalı	Karstik	Antalya
Amik	Tektonik	Hatay
Gençali	Tektonik	Isparta
Çukurova	Delta	Adana
Silifke	Delta	Mersin

Teke ve Taşeli, bölgenin platolarıdır. Oluşumları karstiktir. Bu plato alanlarında yer şekilleri ve yer yapısı nedeniyle nüfuslanma azdır.

ÖRNEK

Akdeniz Bölgesi'nin dağlık ve platoluk kesimlerinin jeomorfolojik özellikleri,

- I. yaylacılık,
- II. ticaret,
- III. turizm,
- IV. ulaşım

etkinliklerinden hangilerini olumlu yönde etkilemiştir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

KPSS 2011

2. Akarsuları

- Asi, Seyhan, Ceyhan, Göksu, Köprü, Aksu, Eşen, Manavgat, başlıca akarsularıdır.
- Rejimleri düzensizdir. En fazla akıma kış aylarında rastlanır.
- Adana Bölümü'nde dağlar kıyı çizgisine uzaktır. Bu durum kıta sahanlığının genişlemesine ve delta oluşumunun kolay olmasına yol açmıştır. Seyhan, Ceyhan ve Göksu nehirlerinin ağzında delta ovaları bu sayede oluşabilmiştir.

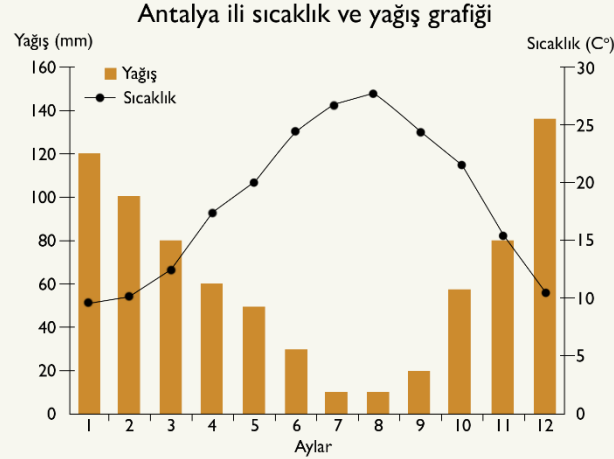
3. Gölleri

- Göl bakımından en zengin bölgemizdir.
- Göller çoğunlukla Antalya Bölümü'nde yer alır.
- Göllerden bir çoğunun bulunduğu yere Göller Yöresi adı verilir. Burası kapalı havza özelliğindedir.
- Beyşehir ve Eğirdir göllerinin dışa akışları bulunduğu için açık havza özelliğinde olup, suları tatlıdır.
- Oluşumları yönünden göllerin çoğu karstiktir. Ancak bölgede tektonik göl de bulunmaktadır.

Gölün Adı	Oluşum Şekli
Kestel	Karstik
Avlan	Karstik
Suğla	Karstik
Salda	Karstik
Burdur, Acıgöl	Tektonik
Beyşehir, Eğirdir	Tektonik – Karstik (Karma)

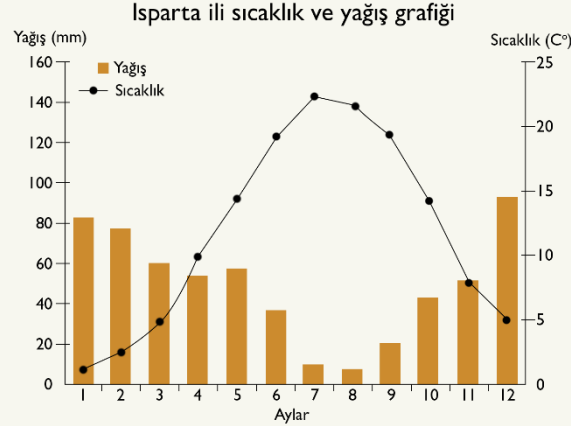
4. İklim ve Bitki Örtüsü

- Bölgenin kıyı şeridinde Akdeniz iklimi görülür. Burada en fazla yağış kış, en az yağış ise yazın düşer.
- Yıllık yağış tutarı bakımından 2. sıradadır.

- Adana Bölümü'ndeki yağış miktarı, Antalya Bölümü'nden daha azdır. Yer şekilleri (dağların kıyıdan uzak durması) bu sonucu doğurmuştur.
- Bölgede yaz ayları Asor yüksek basıncı nedeniyle kurak geçer.

- Kış sıcaklık ortalamalarının en yüksek olduğu bölgedir (enlem ve denizellik nedeniyle).
- Yağışlar çoğunlukla cephe şeklindedir.
- Bitki örtüsü makidir. Orman, maki topluluğundan sonra başlar.
- Kızılçam ormanları yaygındır.

5. Nüfus ve Yerleşme

- Nüfus dağılışı düzensizdir.
- Adana Bölümü'nde nüfuslanma daha fazladır. Bu durumun başlıca nedenleri tarım alanlarının geniş ve sanayinin gelişmiş olmasıdır.
- Akdeniz Bölgesi, Türkiye'de mevsimlik göçün en fazla yaşandığı yerdir. Çukurova tarım, Antalya ise turizm amaçlı mevsimlik göç alırlar.
- Bölgenin nüfus yoğunluğu Türkiye ortalamasının altındadır.
- Taşeli ve Teke platolarında nüfus oldukça seyrek. Engebeli ve dağlık arazi ile karstik, verimsiz toprak yapısı, seyrek nüfuslanmanın başlıca nedenleridir.

6. Ekonomik Özellikleri

a. Tarım

- Tarım alanları az olmasına rağmen elverişli iklim şartları sayesinde tarım faaliyetleri oldukça önemlidir.
- Yılda birden fazla ürün yetiştirmeye en elverişli bölgedir.
- Seracılıkta ilk sırada yer alır. Kış sıcaklıklarının ve güneşli gün sayısının elverişli olması, bölgede seracılığın ekonomik olmasını sağlamıştır.
- Mısır, turunçgiller, soya, yer fıstığı, muz, gül, anason üretiminde birinci sıradadır.

- Buğday, şeker pancarının tarımı, daha kârlı diğer ürünlerin tercih edilmesi nedeniyle yaygın değildir.
- Tarımda çoğunlukla intansif (modern) yöntemler uygulanır. Bu nedenle verim fazladır.
- Bölge tarımında bazı yıllarda üretim azalması yaşanır (don olayı ve sel nedeniyle).

ÖRNEK

Akdeniz Bölgesi'nin kıyı kesiminde bazı yıllar tarımsal üretimin az olmasında,

- I. don olaylarının olması,
- II. yağışların sellere yol açması,
- III. en yağışlı mevsimin kış olması,
- IV. yaz sıcaklıklarının yüksek olması

nedenlerinden hangileri etkilidir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

KPSS 2006

ÖRNEK

- Toprağı işlemeye ve ekime elverişli süre uzundur.
- Aynı yıl içinde iki kez ürün alma olanağı vardır.
- Elde edilen ürünlerin çeşidi fazla, ekonomik değeri yüksektir.

Tarımla ilgili bu özellikler, aşağıdaki coğrafi bölümlerden hangisine aittir?

- A) Yukarı Fırat B) Adana C) Konya D) Orta Kızılırmak E) Ergene

KPSS 2008

b. Hayvancılık

- Küçükbaş hayvancılık, özellikle keçi yetiştiriciliği bölgede öne çıkmaktadır. Kıl keçisi Toros Dağları'nın yapısına uyum sağlayabilmiştir. Ormana zarar vermesi nedeniyle kıl keçisi yetiştiriciliği son yıllarda azalma göstermiştir.
- Göller Yöresi'nde koyun yetiştiriciliği yaygındır. Buna bağlı olarak yörede halıcılık gelişme gösterebilmiştir.
- Deniz balıkçılığında en az paya sahiptir. Deniz sularının enlem nedeniyle tuzluluğunun fazla olması bu durumun başlıca nedenidir.
- Arıcılığın en fazla yapıldığı 3. bölgedir.

ÖRNEK

Akdeniz Bölgesi'nin ekonomik bakımdan gelişmesinde aşağıdakilerden hangisinin etkisi diğerlerinden daha azdır?

- A) Kıyı balıkçılığının yapılması
- B) Tarıma dayalı endüstri kuruluşlarının bulunması
- C) Turfanda meyve ve sebze üretiminin fazla olması
- D) Turizm etkinliği ve potansiyeli bakımından zengin olması
- E) Dış ticarete önemli yeri olan büyük limanlara sahip olması

KPSS 2009

c. Endüstri

- Adana Bölümü'nde sanayileşme daha fazladır. Ulaşım, pazar koşulları ve ham madde olanakları, bölümde sanayinin gelişme nedenleridir.

Bölgede gelişmiş başlıca sanayi kolları	
Şeker sanayi	Isparta
Dokuma sanayi	Mersin, Adana, Kahramanmaraş
Konverse, gıda sanayi	Adana, Mersin
Demir – çelik sanayi	İskenderun
Petro – kimya sanayi	Mersin
Ferro – krom sanayi	Antalya
Gül yağı sanayi	Isparta

- Çimento, un, gübre bölgede gelişmiş olan diğer sanayi kollarıdır.

d. Maden ve Enerji

- Bölgede çıkarılan başlıca madenler: boksit (Akseki), demir (Hatay - Kahramanmaraş), linyit (Adana, Kahramanmaraş)'tir.
- Sır, Aslantaş, Menzelet, Seyhan, Çatalan, Gezende barajlarından hidroelektrik enerji üretilir.
- Güneş enerjisinden en çok yararlanılan bölgemizdir.
- Mersin – Akkuyu, nükleer santralin kurulacağı merkezdir.

e. Ulaşım

- Bölgede Toroslar (yer şekilleri) nedeniyle ulaşım zordur ve geçitlerle sağlanır. Kara yolunda merkezler arasında bağlantıyı sağlayan önemli geçitler şunlardır:

Çubuk Geçidi	Antalya'yı Göller Yöresi'ne
Sertavul Geçidi	Silifke'yi İç Anadolu'ya
Belen Geçidi	Çukurova'yı Hatay'a
Gülek Geçidi	Çukurova'yı İç Anadolu'ya

bağlamaktadır.

ÖRNEK

Karadeniz ve Akdeniz bölgelerini iç kesimlere bağlayan kara yollarının yapım maliyetinin yüksek olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yerleşim merkezlerinin çokluğu
- B) Bitki örtüsünün çeşitliliği
- C) Kar yağışlarının çokluğu
- D) Tarım etkinliklerinin fazlalığı
- E) Engebenin fazlalığı

KPSS 2006

f. Turizm

- Turizm gelirlerinde 3. sıradadır.
- Deniz turizmine elverişli sürenin en fazla olduğu bölgemizdir (enlem nedeniyle).

Tarihi -Turistik yerler	
Antalya	Aspendos, Olimpos, Side, Perge, Alanya Kalesi
Mersin	Kız Kalesi, Yumuktepe
Burdur	Hacılar
Adana	Karatepe

Kayak Turizmi	
Isparta	Davras
Antalya	Saklıkent

Yer Şekillerine Dayalı Turizm	
Burdur	İnsuyu Mağarası
Isparta	Zindan Mağarası
Antalya	Damlataş, Karain, Kocain, Dim, Altınbeşik, Zeytintaşı, Beldibi, Belbaşı Mağaraları
Mersin	Dilekkuyu, Narlıkuyu Mağaraları ile Cennet-Cehennem Obrukları
Antalya	Düden, Manavgat, Kurşunlu Şelalesi

B. Bölgenin Bölümleri

I. Adana Bölümü

- Adana, Mersin, Hatay, Osmaniye, Kilis, Kahramanmaraş bölümün il merkezleridir.
- Bolkar, Binboğa, Aladağlar, Tahtalı, Nur başlıca dağlarıdır.
- Çukurova, Amik, Silifke, Dört Yol, Kahramanmaraş ovaları önemli tarım alanlarıdır.
- Yıllık yağış miktarı Antalya Bölümü'ne göre azdır.
- Akdeniz iklimi ve maki bitki örtüsü hakimdir.

- Bölümde yer alan Asi Nehri'nin kaynağı Suriye'dedir.
- Bölgede nüfus miktarı en fazla olan bölümdür.
- Mevsimlik ve sürekli olmak üzere göç alır.
- Yaz aylarında tarımda sulama gereksinimi artar.
- Petro - kimya, dokuma, gıda, demir - çelik, konserve, yağ, gübre, ilaç bölümde gelişen sanayi dallarıdır.
- Demir yolu ağının bölgede en çok geliştiği bölümdür.

ÖRNEK

Aşağıdakilerin hangisi Orta Karadeniz Bölümü'yle Adana Bölümü'nün ortak özelliklerinden biri değildir?

- A) Sulamaya duyulan gereksinimin az olması
- B) Nüfusun ovalarda yoğun olması
- C) Maden işleyen endüstri kuruluşlarının olması
- D) Endüstriyel tarım ürünlerinin yetiştirilmesi
- E) Hidroelektrik enerji üretilmesi

KPSS 2007

2. Antalya Bölümü

- Antalya, Burdur, Isparta bölümün il merkezleridir.
- Göl yönünden zengindir.
- Karstik arazinin Türkiye’de en yaygın olduğu bölümdür.
- Bölgede turizmin en çok geliştiği bölümdür.
- Şeker, ferro - krom, dokuma başlıca sanayi kollarıdır.
- Gül, turunçgil üretimi ve seracılık faaliyetleri bölüm ekonomisinde önemli yer tutar.
- Antalya, bölümün en önemli iç ticaret merkezidir.